

Analiza harmoniczna sygnałów cz.2

Mateusz Wójcik, 7.11.2024

Kontynuacja poprzedniego tematu laboratorium, dotyczącego analiz harmonicznej sygnałów. W tej części wikszych uwag poświęcono szeregom fouriera w postaci zespolonej niż w postaci trygonometrycznej.

Wykroczenie przeprowadzone na tych zajęciach stanowi domnikanie najważniejszych informacji zwizazanych z tymi tematami. Na samym początku przystąpiono do uruchomienia części wcześniejszego programu, aby dalej przeprowadzić na nim operacje. Zatem w pierwszym etapie wygenerowano sygnał prostokątny i współczynniki szeregu Fouriera w postaci zespolonej i trygonometrycznej.

```
clear, clc
```

Generowanie sygnału trójkątnego

```
syms t t1 t2 offset x

T0 = 1.0;           % okres
t1 = -0.5;
t2 = t1+T0;
offset = T0/4;

f0 = 1/T0;          % czestotliwosc
w0 = 2*pi*f0;       % pulsacja

% granice całkowania
BND = [t1,t2] + offset;

x = triangularPulse(t1,0,t2,t-offset)-0.5;
```

Generowanie współczynników - postać wykładnicza

```
NT = 15;
X=[];
ind = -NT : NT;
for n = ind
    Xn = (1/T0)*int(x*exp(-1i*w0*n*t),t,BND);
    X(n + NT + 1) = Xn;
end
```

Generowanie współczynników - postać trygonometryczna

```
n = 0:15;
a = arrayfun(@(n) 1/(t2-t1) * int(x*cos(w0*n*t), BND),n);
b = arrayfun(@(n) 1/(t2-t1) * int(x*sin(w0*n*t), BND),n);
```

Zadanie 5

Na podstawie współczynników obliczonych we wcześniejszych zadaniach wykonano rekonstrukcję sygnału, korzystając z faktu przedstawienia sygnału w rozwinięciu w szereg Fourier'a:

```

step = (BND(2) - BND(1))/1000;
tt = [BND(1)-T0 : step: BND(2) + T0];
xx = zeros(1,length(tt));
xx = xx + real(X(NT+1)); % składowa stała

figure('Position', [100, 100, 800, 600])

hold on

plot(tt,xx,'m'); grid on, hold on;
plot([0,0],[-0.6,0.6],'w.')
xlabel('t'); ylabel('x(t)');
title('Rekonstrukcja sygnału ci głęgo na podstawie zespolonego szeregu
Fouriera')

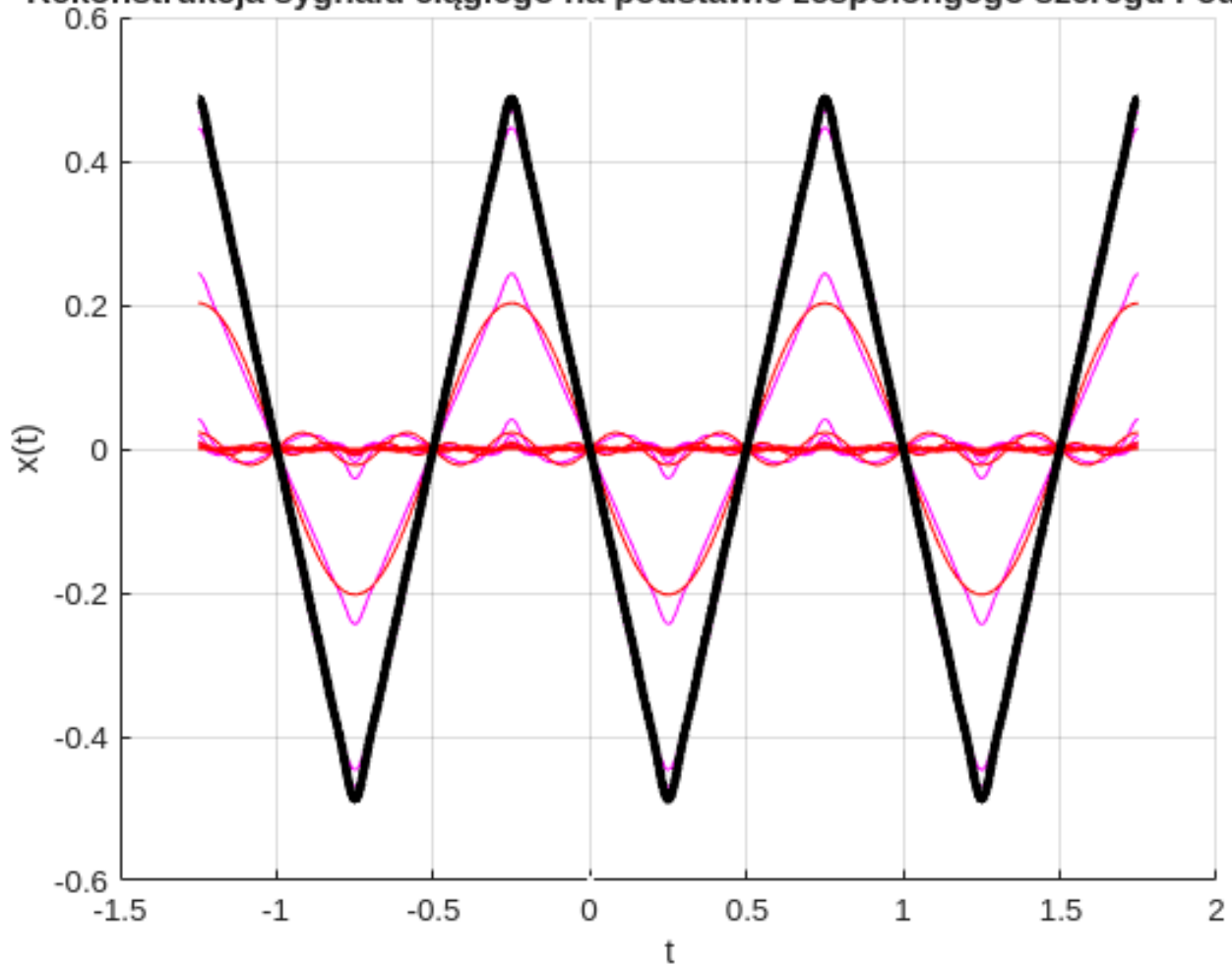
for n = ind
    xx_n = real(X(n + NT + 1)*exp(-1i*w0*n*tt));
    xx = xx + xx_n;
    plot(tt,xx_n,'r'); plot(tt,xx,'m');
end

plot(tt,xx,'k','LineWidth',3);

hold off

```

Rekonstrukcja sygnału ciągłego na podstawie zespolonego szeregu Fouriera


```
pars_wave = int(x.^2,t,BND)/T0
```

```
pars_wave =
```

$$\frac{1}{T_0}$$

W celu obliczenia energii sygnału w czasie skorzystano z **Twierdzenia Parsevsala**:

$$\frac{1}{T_0} \int_{t_1}^{t_1+T_0} x^2(t) dt = \sum_{n=-\infty}^{\infty} |X_n|^2$$

```
aproximed_wave = sum(abs(X).^2)
```

```
aproximed_wave =  
0.0833
```

```
error_rel = eval(abs(pars_wave - aproximed_wave)/pars_wave)
```

```
error_rel =  
3.9792e-05
```

Ograniczenie liczby elementów szeregu Fouriera w rekonstrukcji sygnału zmniejsza dokładność jego odtworzenia powodując jego odkształcenia od rzeczywistego sygnału. Szczególnie utracona zostaje informacja, w miejscach gdzie sygnał nie jest różniczkowalny, albo na odcinkach, gdzie pochodna wynosi zero. W tych miejscach odwzorowany sygnał tym mniej zawiera elementów w rozwinięciu w szereg w tym mocniejsze oscylacje wpada.

Zadanie 6

a) obliczanie wartości skutecznej

```
syms T0 x A
```

```
f = 1/T0
```

```
f =
```

$$\frac{1}{T_0}$$

```
sk = eval(sqrt(1/T0 * int((A*sin(2* pi* x/T0))^2,0,T0)))
```

```
sk =
```

$$\sqrt{\frac{A^2}{2}}$$

```
skd = eval(subs(sk, A, 1))
```

```
skd =
```

```
0.7071
```

Wynik zgadza się z tablicami matematycznymi i potwierdza powszechnie stosowany w teorii obwodów wzór:

$$U_{sk} = \frac{U_m}{\sqrt{2}}$$

b) Obliczenie wartości skutecznej sygnału $x(t)$:

```
sk_triang_ideal = eval(sqrt(int(x^2,t1, t2)))
```

```
sk_triang_ideal =
```

```
0.2887
```

c) Obliczenie wartości skutecznej na podstawie skończonej ilości współczynników szeregu Fouriera:

```
sk_triang_from_coeffs = sqrt(trapz(real(xx(1001:2000)).^2))/1000)
```

```
sk_triang_from_coeffs =
```

```
0.2883
```

```
abs(sk_triang_ideal-sk_triang_from_coeffs)/sk_triang_ideal
```

```
ans =
```

```
0.0014
```

Jak można zauważyć błąd względny pomiędzy wartością idealną, a przybliżoną za pomocą skończonej ilości wyrazów nie różni się znacząco.

Zadanie 7

```

n_val = 5:5:NT;
THD = zeros([1,length(n_val)]);
for n = n_val
    suma = sum(arrayfun(@(xxx) abs(xxx)^2,X((NT-n+1):(n+NT+1)))));
    THD(n/5) = sqrt(suma - abs(X(NT+2))^2 - abs(X(NT))^2 )/
sqrt(abs(X(NT+2))^2 + abs(X(NT))^2);
end

THD

```

```

THD = 1x3
    0.1181    0.1205    0.1210

```

Wartość wyliczona analitycznie wynosi natomiast:

$$\sqrt{\frac{\pi^4}{96}} - 1 \approx 0,121$$

Dla pierwszych pięciu współczynników widoczna jest różnica, między wartościami tablicowymi, a uzyskanymi natomiast wraz ze wzrostem ilości wyrazów szeregu Fouriera, współczynnik THD dąży do oczekiwanej wartości

Zadanie domowe

Zadanie domowe polegało na odtworzeniu tych samych zadań (od 1 do 7) tylko dla innego sygnału - modyfikowanej sinusoidy. Wyniki tych obliczeń przedstawiono w poniższych sekcjach

Definiowanie funkcji modyfikowanej sinusoidy

```

clear, clc, clf

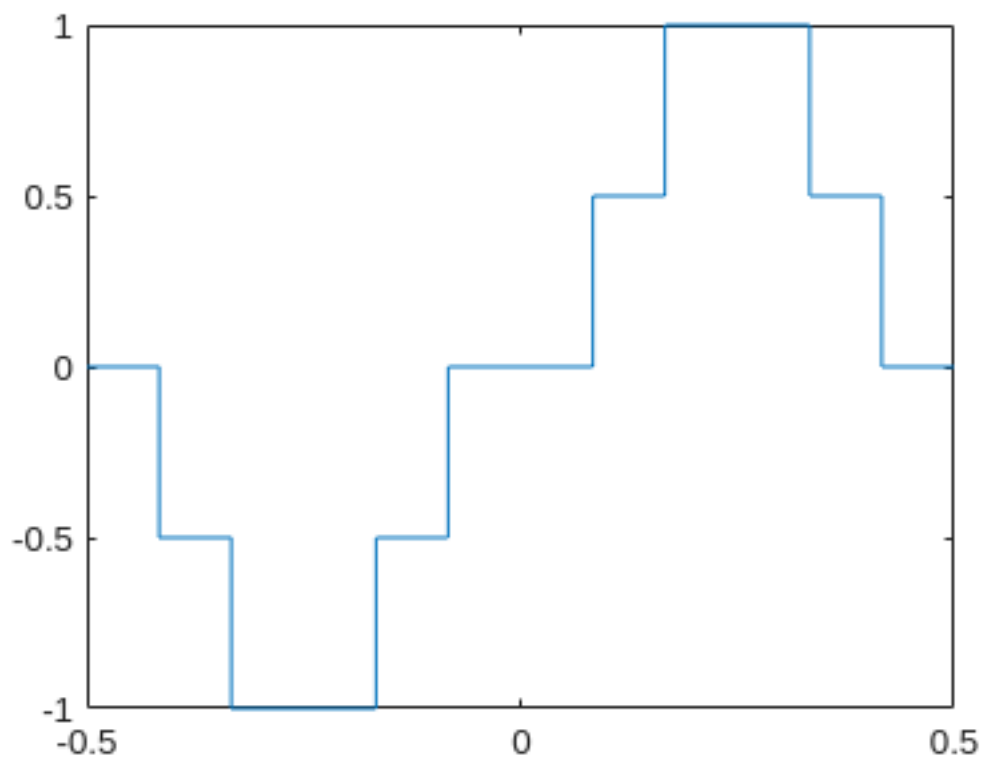
syms t

T0 = 1;
f0 = 1/T0;
w0 = 2*pi*f0;
BND = [-0.5 0.5];

x1 = -rectangularPulse(-0.5 + 1/12, -1/12, t);
x2 = -rectangularPulse(-0.5 + 1/6, -1/6, t);
x3 = rectangularPulse(1/12, 0.5-1/12, t);
x4 = rectangularPulse(1/6, 0.5-1/6, t);

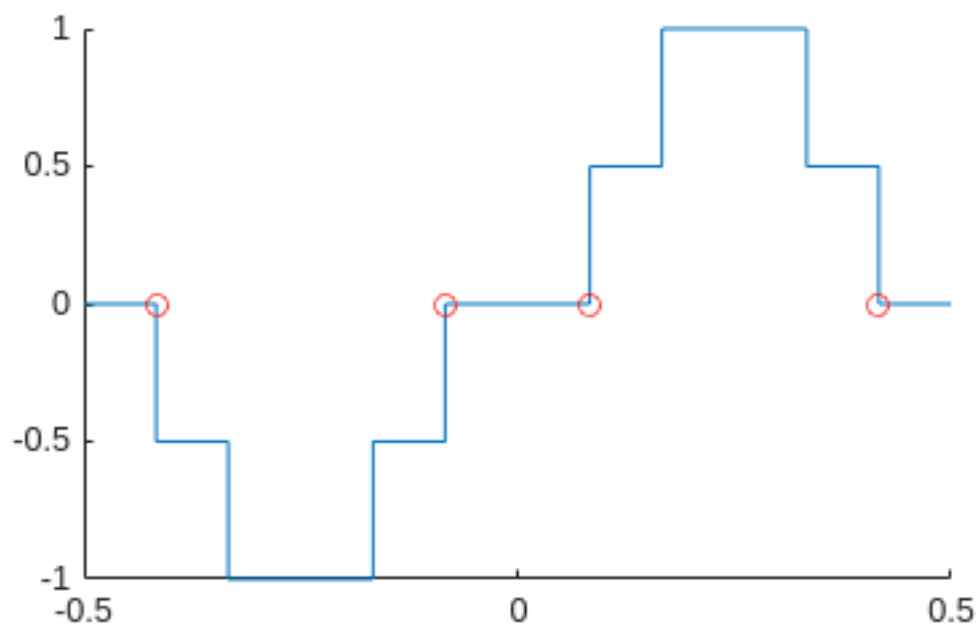
x = 0.5* (x1 + x2 + x3 + x4);
fplot(x, BND)

```


Zadanie 1

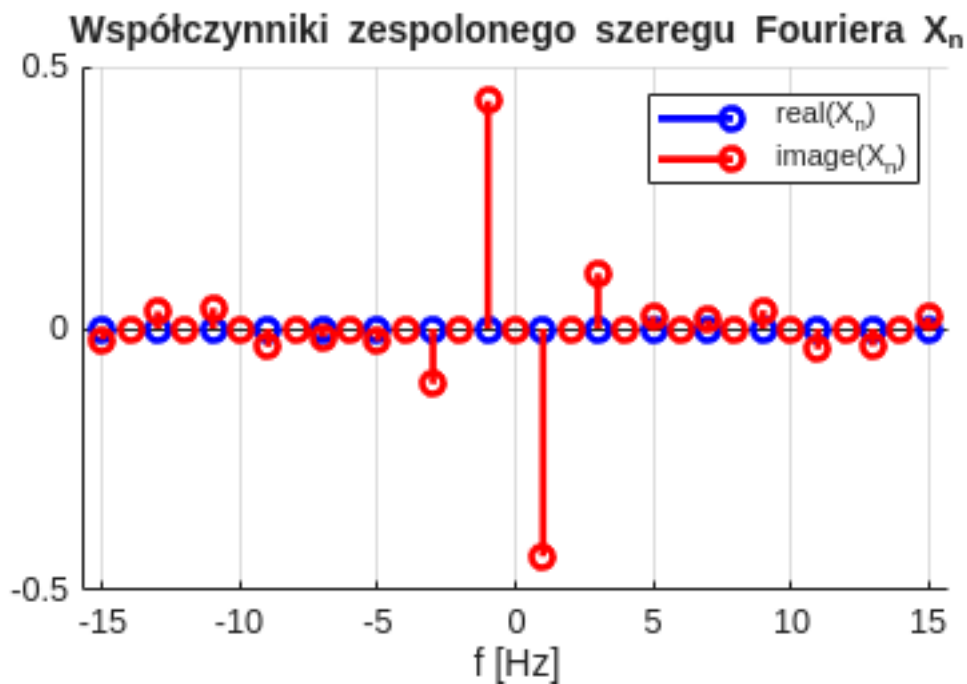
```
figure
hold on
fplot(x,BND);
plot([-5/12, -1/12, 1/12, 5/12], [0 0 0 0], "ro")
hold off
```


Zadanie 2

```
NT = 15;  
X=[];  
ind = -NT : NT;  
for n = ind  
    Xn = (1/T0)*int(x*exp(-1i*w0*n*t),t,BND);  
    X(n + NT + 1) = Xn;  
end
```

```
figure; hold on;  
stem(ind*f0,real(X),'b','LineWidth',2);  
xlabel('f [Hz]')  
stem(ind*f0,imag(X),'r','LineWidth',2);  
grid on  
  
legend('real(X_n)','image(X_n)')  
title('Współczynniki zespolonego szeregu Fouriera X_n')
```

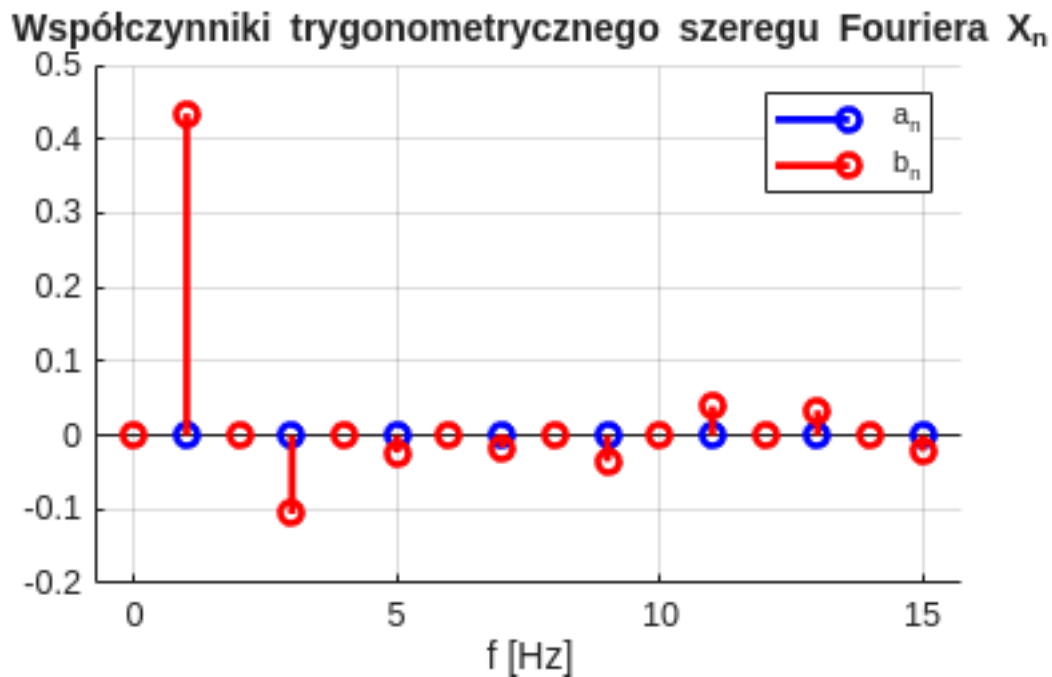

Zadanie 3

```
n = 0:15;  
a = arrayfun(@(n) 1/T0 * int(x*cos(w0*n*t), BND),n);  
b = arrayfun(@(n) 1/T0* int(x*sin(w0*n*t), BND),n);
```

```
figure; hold on;  
stem(n*f0,a,'b','LineWidth',2);  
xlabel('f [Hz]')  
stem(n*f0,b,'r','LineWidth',2);  
grid on  
legend('a_n','b_n','Location','NorthEast')
```

```
title('Współczynniki trygonometrycznego szeregu Fouriera X_n')
```


Zad 4

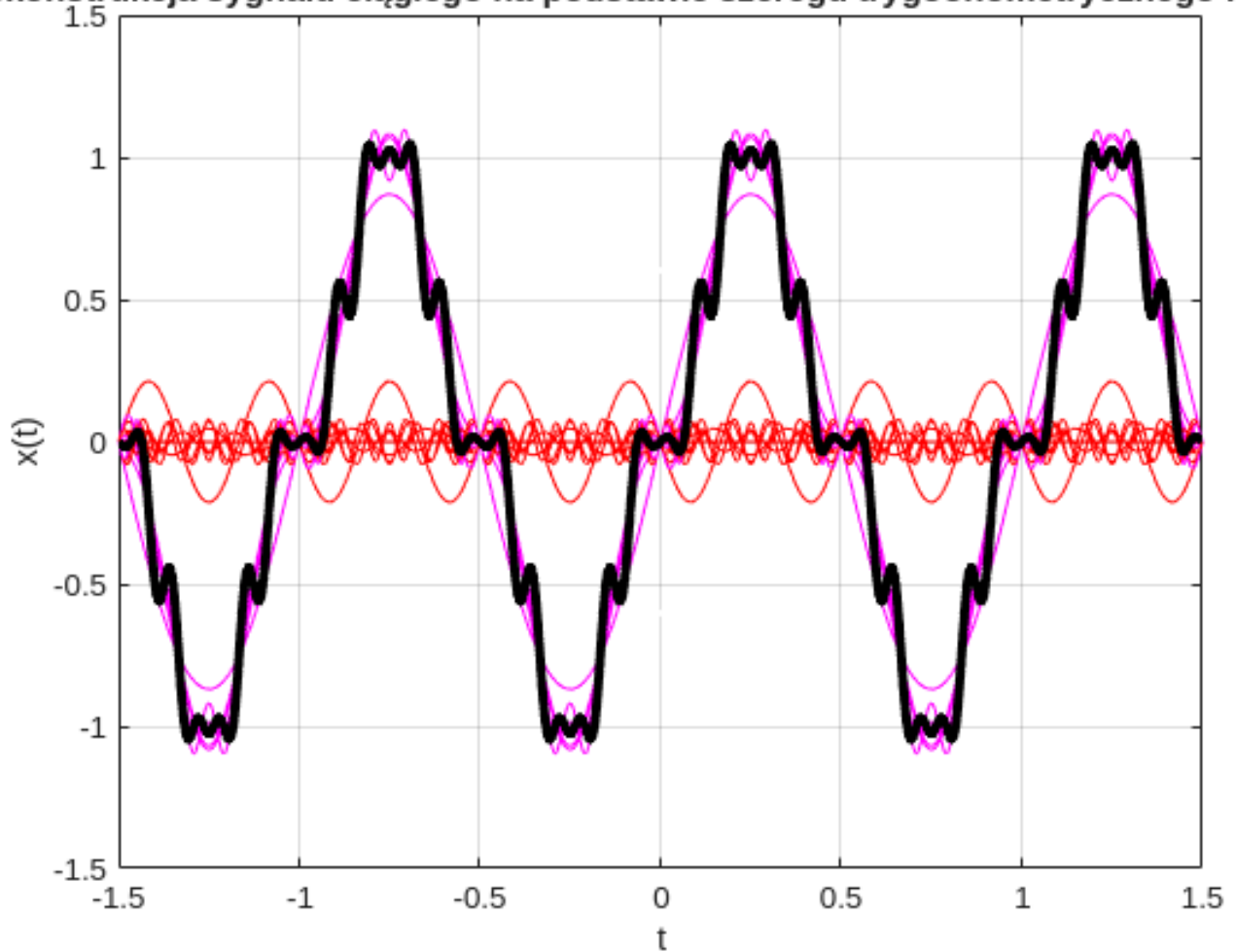
```
step = T0/1000;
tt = [BND(1)-T0 :step: BND(2) + T0];
xx = zeros(1,length(tt));
xx = xx + a(1); % składowa stała

figure('Position', [100, 100, 800, 600])
plot(tt,xx,'m'); grid on, hold on;
plot([0,0],[-0.6,0.6],'w.')
xlabel('t'); ylabel('x(t)');

for n = 1 : NT
    xx_n = 2*(a(n+1)*cos(w0*n*tt) + b(n+1)*sin(w0*n*tt));
    xx = xx + xx_n;
    plot(tt,xx_n,'r'); plot(tt,xx,'m');
    title(sprintf('n = %d',n+1));
end

plot(tt,xx,'k','LineWidth',3);
title('Rekonstrukcja sygnału ci głego na podstawie szeregu
trygonometrycznego Fouriera')
hold off
```


Rekonstrukcja sygnału ciągłego na podstawie szeregu trygonometrycznego Fourier

Zadanie 5

```

step = T0/1000;
tt = [BND(1)-T0 : step: BND(2) + T0];
xxx = zeros(1,length(tt));
xxx = xxx + real(X(NT+1)); % składowa stała

figure('Position', [100, 100, 800, 600])
hold on
plot(tt,xxx,'m'); grid on, hold on;
plot([0,0],[-0.6,0.6],'w.')
xlabel('t'); ylabel('x(t)');
pause(0.5)

for n = ind
    xxx_n = real(X(n + NT + 1)*exp(-1i*w0*n*tt));
    xxx = xxx + xxx_n;
    plot(tt,xxx_n,'r'); plot(tt,xxx,'m');
    title(sprintf('n = %d',n+1));
end

plot(tt,xxx,'k','LineWidth',3);
    
```

```

title('Rekonstrukcja sygnału ciągłego na podstawie szeregu zespolonego
Fouriera')
hold off

```


Obliczenie błędów aproksymacji

```
pars_wave = int(x.^2,t,BND)/T0
```

```
pars_wave =
```

$$\frac{5}{12}$$

```
aproximed_wave = sum(abs(X).^2)
```

```
aproximed_wave =  
0.4111
```

```
error_abs = eval(abs(pars_wave - aproximed_wave)/pars_wave)
```

```
error_abs =  
0.0135
```

Zad 6

```
signa_sk = eval(sqrt(int(x^2,BND)))
```

```
signal_sk =  
0.6455
```

```
signal_sk_from_coeffs = eval(sqrt(trapz(real(xx(1001:2000)).^2))/1000))
```

```
signal_sk_from_coeffs =  
0.6411
```

Zadanie 7

```
n_val = 5:5:NT;  
THD = zeros([1,length(n_val)]);  
for n = n_val  
    suma = sum(arrayfun(@(xxx) abs(xxx)^2,X((NT-n+1):(n+NT+1))));  
    THD(n/5) = sqrt(suma - abs(X(NT+2))^2 - abs(X(NT))^2) /  
    sqrt(abs(X(NT+2))^2 + abs(X(NT))^2);  
end  
  
THD
```

```
THD = 1x3  
    0.2498    0.2655    0.2951
```

Rozważania dotyczą też takich sygnałów, są bardzo pożyteczne, szczególnie, że w dzisiejszych czasach istnieje już stała potrzeba zamiany napięcia stałego na napięcie sinusoidalne. W związku z tym metody analizy harmonicznej pozwalają nam ocenić skuteczność sygnału, jak dobrze odwzorowywany jest przebieg sinusoidalny i inne ważne parametry. Daje to ogromne pole do optymalizacji procesów przekształcania energii i ograniczenia destrukcyjnie działających w obwodach trójfazowych, wyższych harmonicznych.

Wnioski

Podczas laboratorium w dalszym stopniu zapoznawano się z matematycznym wstępnym do teorii analizy harmonicznej sygnałów. Wszystkie obliczenia, które zostały przedstawione w instrukcji znalazły swoje przełożenie w trakcie tworzenia skryptu w Matlabie. Tym razem wykorzystano m.in. Twierdzenie Parsevala, czy porównywano wartość współczynnika THD w zależności od ilości uwzględnionych współczynników. Stworzenie uniwersalnego kodu, i testowanie go na powszechnie znanych sygnałach takich jak sygnał prostokątny, czy trójkątny pozwala nam jako ciekawo sprawdzić napisany program i zweryfikować wyniki z wartościami tablicowymi. Dzięki temu otrzymuje się potem uniwersalny program, którym możemy badać różne inne sygnały, dla których wyliczenie wartości skutecznych, czy współczynnika THD może być bardzo trudne do wykonania analitycznie.